

A világ kicsi lett ahhoz, hogy megengedhetnénk magunknak, hogy szembeállítsuk az egyik fajt a másikkal, kultúrát kultúrával, Keletet Nyugattal, a világ túl kicsi lett, és a háború lángjai a szomszédunk házáról elérhetik a miénket is, ha mások segítségével nem dolgozunk együtt a lángok eloltásában.

Legyünk büszkék arra, hogy világszövetségünk és tagjai: szabad és jóakarató férfiak és nők együtt dolgoznak azért, hogy az előítélet, elfogultság és szűkkeblűséggel szemben a türelmet és megértést állítsuk.

Négyszáz évvel ezelőtt a harangok erről a földről, ebből az országból hirdették először a türelem elvét és a különbözőségben lévő egységet. Ezt az üzenetet mindenütt felfogták, és a harangok világszerte felelnek, imádkoznak különböző nyelveken a ti hívásotokra. Olyan harangok, mint ez, amelynek zúgása a távoli Ázsiából jön: (a tokiói harangszó magnóról).

Ez a harangszó azt mondja, hogy a béke, a megértés és jóakarát evangéliuma hallhatóvá lett az egész világon, mert nem vagyunk egyedül.

„Egy ember önmagában nem lehet sziget. Minden ember része földünknek, része az egésznek. És ha csak egy göröngyöt is elmos a tenger, Európa ezzel kisebb lesz. Ennek a göröngynek pusztulása annyi, mintha barátod, testvéred vagy saját házad semmisülne meg. Minden ember halálával fogyatkozunk, mivel az emberiség részei vagyunk. Soha nem tudjuk, hogy kiért szól a harang. Én hiszem, hogy az emberért harangoznak, mindnyájunkért szól a harang mindig és mindenütt.“ (John Donne)

Az evangélium azt tanítja, hogy az Isten szellem és szeretet. A szellem és szeretet kozmikus erő, hatalom, mely épít, testvéri közösségbe fog össze, és az élet szolgálatába állít. Ezért valljuk mi, unitáriusok, hogy Istent szeretnünk és imádnunk kell lélekben és igazságban; és szeretnünk kell embertársainkat, mint önmagunkat. Ez a mi hitvallásunk, ez a mi egységünk, ez a mi győzedelmes hitünk. Amen.

DIETHER GEHRMANN

ÖRÖMHÍR

Ézs 52, 7

Minden igaz ember ezen a világon örvend annak a jó hírnek, hogy 1973. II. 27-én aláírták a vietnami háború befejezését jelentő békeegyezményt. Éppen az öröm kifejezésének az időszakában, farsang idején kelt életre ez a sok könnyel öntözött örömvirág. Boldogan fogadjuk el hát a római levél felhívását ma: „Örüljetek az örvendezőkkel!“ A békeség dicséretét zengje ma minden ének, azt dobogja minden szív és erről szóljon egyházi beszédünk is Ézsaiással:

Milyen szépek a hegyeken az örömondónak lábai,
aki békességet hirdet, és jót mond, szabadulást prédikál
és azt mondja Sionnak: Uralkodik a te Istened!

I. Isten öröme a béke öröme, mert teremtés, alkotás, fejlődés jár nyomában: életet teremt, azt szolgálja, azt segíti elő. A bibliai teremtési leírásban van egy vitán felül álló, örökszép és igaz kifejezés, mely Isten szava minden nagy alkotás után: „És látá Isten, hogy jó!“ . . .

És látá Isten, hogy jó a világosság, és elválasztá a világosságot a sötétségtől, s nevezé a világosságot nappalnak, a sötétséget éjszakának, és lett este és reggel: első nap.

Jó a világosság, jó a levegő, jó a szárazföld, a füvek, a fák, jó a nap, a hold és a csillagok, jó, hogy madarakkal megtelt a levegőég, halakkal a vizek sokasága, jó, hogy benépesedett a szárazföld is a fajok és nemek ezreivel . . . mindenekfelett pedig jó, hogy kialakult a földön Isten képmása, az ember! Annyira jó az Isten szívének mindez, hogy egy napot szentelt ennek az örömnök, megáldására mindennek, ami a természetben létrejött. A vallásos felfogás szerint ezzel elrendelte a hetedik nap megünneplését a mi számunkra is, hogy mi is örvendeni tudjunk annak, amit Isten segítségével mi alkotni tudunk, hogy ebben a szent örömben új erőt merítsünk, s a jogos pihenés után újból hozzáfogjunk az alkotó munkához új lendülettel és friss lelkesedéssel.

Ennek az isteni örömnök az alapfeltétele azonban a békesség. Igazán örvendeni munkánknak csak akkor tudunk, ha van biztosítékunk arra, hogy munkánk eredményét nem rombolja le senki és semmi. Isten öröme is ehhez van kötve . . . Milyen szívbemarkolóan fejezi ki az ósrégi írás Isten szomorúságát, mikor a földön elveszettnek látja a békességet, mert mindenütt az erőszakoskodás bűne kapott lábra az emberek között: „Bánom, hogy embert teremtettem . . . Eltörlöm az embert, akit teremtettem, a földnek színéről . . .“ Nincs öröme az Istennek az emberben sem akkor, amikor önmagában meggyalázza Isten képét a háborgás által, a gyűlölködés és testvérgyilkosságok által. A „jó“ — „rosszá“ változik ilyenkor. Rossz a világosság, ha rombol az ember Isten narsütötte ege alatt; rossz a levegő, ha méreggel telíti a gyilkos fegyverek fojtó gőze, átokká változik a fű, a fa, a vas, az arany, ha azokat nem békés célokra használja az ember! Mintha nem is uralkodna ilyenkor már az Isten, az élőknek és igazaknak Istene!

Milyen szép azonban, mikor hírnök jő azzal az örömmel, hogy kiderült ismét a történelem ege a legnagyobb szenvedések színterén is. Békességet hirdet, jót mond, szabadulást prédikál, ki ezt mondja Sionnak: U-alkodik a te Istened . . . Erre elkezdzenek a sebek begyógyulni, elkezdődik a romok eltakarítása, és egy új élet indul el a véráztatta földön. — Helyrebillen ilyenkor az elveszített egyensúly a természetben és a lélekben egyszerre. Ismét „jó“ a teremtés, jó az élet, jó a napfény, jó a levegő, jó az étellel tele föld . . . jó, mert béke van ismét az emberek között.

II. Égi himnusz ez a jóakarató emberek között.

Jézus megérkezése azért volt akkora öröm, Jézus az Isten dicsőségének és ennek a békének a himnuszával lérett közénk. Kedvesek, szívvel-lelket gyönyörködtetők a keresztény ember előtt ma is és mindörökké ezek az újtestamentumi szavak:

„Ne félietek, mert hirdetek nektek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz . . . Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jó akarat!“

Jézus az örömhírhozó nemcsak születésében, hanem munkásságában is. Békességet, lelki nyugalmat áraszt maga körül mindenütt, amerre jár. Békesség fakad a Hegyi beszéd alatt a hallgatók lelkében, hiszen egyik kijelentése éppen az: „Boldogok a békességre igyekezők, mert ők Isten fiainak mondatnak.“ A békesség öröme szállja meg a szegények lelkét, mikor nekik azt az evangéliumot hirdeti, hogy eljő az Isten országa, és útban is van, és annak alkotmánya a szeretet — a szeretet, mely a békesség lelke... Békesség öröme szállja meg a betegek lelkét, amint szavai nyomán és keze érintésére meggyógyulhatnak és megérthetik Jézus szavait: „Nem az egészségeseket jöttem meggyógyítani, hanem a betegeket.“ A békesség öröme ér el a megtérni szándékozó bűncsök lelkéig is, amidőn Jézusban felfedezik, hogy Ő megkeresi azt, ami elveszítettnek látszik: a bűnös emberben a jóra való hajlandóságot és diadalra viszi a megtérés által a jó érzést minden megtérőben. A békesség örömevel emlékezünk azokra a szavakra, melyekkel Jézus az evangélium hirdetésére kötelezte el magát, idézvéni Ézsaiás prófétát: „Az Úrnak lelke van énrajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam...“ A békesség testamentuma ez is: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet... ne nyugtalanokdjék a ti szívetek, se ne féljen.“

III. A békesség híre az egész emberiségnek öröme.

Együtt örvendezünk azzal a néppel, mely eddig annyit szenvedett, akinek az életében a béke csak mint vágyalom volt, de a valóságban egy hosszú szenvedéssorozat volt történelmének utóbbi szakasza... Milyen boldogság lehet végre kibújni a föld alatti menedékhelyekről... Milyen nagy öröm, hogy megszűnnek a földbe rejtett kórházak és iskolák...! Milyen felemelő érzés annyi év után ismét szabadon szívni a békesség levegőjét...!

Mi is együtt örvendünk velük.

Örvendünk, hogy a távol-keleti nép is zavartalanul örvendhet ezután az életnek: a családnak, a születésnek, a nevedezésnek, az egészségnek, a munkának, a hétköznaroknak, az ünnepnaroknak, örvendeni tud, mert felragyog felette a békesség nara... Örvendünk, hogy hazatérnek a harcolók a háborúból, s elkezdik az oly rég félbehagyott békességes életet, beállva a jelen és jövő éritésének szent munkájába. Frezzük velük együtt és Istennel együtt: milyen jó valamit alkotni, milyen jó világosságot terjesztetni, a tudás és szeretet világosságát és melegét, milyen jó Isten munkásaivá lenni: szépíteni a földet, gazdagítani rajta az áldások tárházát, milyen jó az élet munkás hétköznarjaival előkészíteni a pihenést ígéro boldog és megérdemelt ünnepnarokat.

Nem gondolunk azonban egy pillanatra sem arra, hogy mindennek vége, hanem arra gondolunk, hogy itt a diadalmas újakezdés ideje! Frezzük, hogy uralkodik a vallásos ember számára újra az Isten, mert helyreáll az élet szent joga és nagyszerű lehetősége a békében és a béke által!

Örvendjünk hát az örvendezőkkel, s ez adjon farsangunknak igazi tartalmat. Zengje lelkünk a költővel: „Testvérek vagyunk minden földi tájron, / Ésv a váryunk széles e világon: / Flet, szabadság, béke és kenyér! / Békét! Békét teremt a nép az újkor reggelén. Amen.

NYITRAI MOZES

A SZOLGÁLAT MINT JÉZUSI MÉRTÉK

Mk 10, 43

„Mi, akiknek Jézus kezébe adta a jó és rossz mércéjét, nem ismerünk megmérhetetlen dolgokat. És nincsen nagyság ott, ahol nincs egyszerűség, jóság és igazság.“ A *Háború és Béke* című remekműből való ez az idézet.

Lássuk, mi az emberi nagyság jézusi mértéke?

„Aki közületek nagy akar lenni, az legyen a ti szolgátok.“ Abban a bibliai történetben van ez a vers, ahol versengés támadt a tanítványok között az elsőségért. Zebedeus fia: Jakab és János, édesanyjuk kívánságára, Jézus elé járulnak e szavakkal: „Mester, szeretnők, hogy amire kérünk, tedd meg nekünk. — Mit kívántok, hogy tegyek veletek? — kérdezi Jézus. — Add nekünk, hogy egyikünk jobb kezed, a másik bal kezed felül üljön a te dicsőségedben.“ Az evangélium szerint a többi tanítványok is felfigyelnek erre a beszédre, és — érthető módon — meg is haragusz-
nak, amiért ezek ketten a legnagyobbak akarnak lenni az Isten országában (hiszen bennük is megvolt a vágy az elsőségre). Jézus további beszéde azonban visszaparancsolja az indulatokat, és rendes mederbe tereli a felkavart hullámokat a tanítványok lelkében. „Aki nagy akar lenni köztetek, az legyen a ti szolgátok, és aki első akar lenni köztetek, az legyen mindenkinek a szolgája. Mert az embernek fia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon mindenkinek.“

Jézusnak ezek a szavai mintha az aranyszabályt is tükröznék. „Amit akartok, hogy az emberek veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal: mert ez a törvény és a próféták.“

Íme a jézusi mérték! Nincs ennél világosabb megfogalmazása annak, amit Jézus mértékül szab elénk.

Mit meg nem tesz sok ember azért, hogy vigye valamire a társadalomban, hogy értékét elismerjék, hogy kiválónak tartsák, hogy tiszteletet, megbecsülést vívjon ki magának, hogy az asztalfőre kerüljön a nagyemberek között is! — Mennyi fáradságot, mennyi áldozatot beleölünk abba, hogy a ranglétrán magasra kerüljünk arasznyi életünkben. Mennyi tekervényes utat teszünk meg azért, hogy megüssük azt a mértéket, amit nagyságnak neveznek! Pedig minden, amit magunk körül építettünk, kártyavárként omlik össze, amikor a megpróbáltatás ideje eljön, ha nincs meg benne az, amit az emberek elvárnak tőlünk. Akkor aztán keserűen panaszkodunk sorsunk ellen, a meg nem értés, lenézés, kisémmizés avagy gúny ellen. Pedig kudarcunknak legfőbb oka, hogy nem találjuk meg a helyes mércét: más mértéket használunk másokkal szemben, mint amivel magunkat mértük!

Panasz helyett inkább el kellene fogadni az aranyszabályt!

Magas polcra fel lehet ugyan jutni az aranyszabály lábballal tiprásával is, de ott is csak az lesz a szabálytalan törtető, ami alacsonyabb rangban volt. A törpe, ha magas hegyre mászik, lenézheti a völgyi világot, de alulról nézve még kisebbnek látszik, mintha a mélyben maradt volna.

Az aranyszabály a kölcsönösség elve közöttünk.